

DAVET AHLÂKI VE MÜSLÜMANIN KOMPLEKSLERİ

Aslında dersin başlığı davet ahlakından başlıyor. Müslümanın kompleksleri ikinci bölümde ama önceliği bu konuya vermek istiyorum.

Bismillahirrahmanirrahim. Allahümme salli ala seyyidina Muhammed.

Öncelikle kompleksin kavram olarak ne olduğunu anlamamız lâzım. Anladıktan sonra da detaylıca değineceğimiz bütün hususları inşallah hayatımıza geçirebiliriz.

İnsanın ruhuyla, zihniyle, kalbiyle ilgili olan bu meseleler bütün kulluk serüvenini ilgilendiriyor. Bu zamana kadar yetiştiğimiz aile, geldiğimiz koşullar; tamamı karakterimizin oluşumunda fazlasıyla etmendir. *Dolayısıyla bunları bir gecede, bir sözle, bir kitapla değiştirebileceğimizi ummak çok beyhude. Bunları değiştirebilecek tek bir kitap vardır. O da Kur'an'ı Kerim'dir. Fakat Kur'an'ı Kerim'i de bir gecede tümüyle anlayamayız. Yapacağımız Kur'an'ı Kerim'i anlama yolculuğudur. Ömrümüze yayacağımız bir yolculu. Dolayısıyla sürekli 'ne zaman tamamladım, ne zaman tamam oldum'* gibi bir derdimiz olmayacak. Sürekli yolculuğu, değişmeyi ve dönüşmeyi kabulleniyor olacağız. İnsan daima değişiyor. Sürekli bir dönüşüm hâlinde. Aslında kainat, yaratılanların hepsi değişim sistemi üzerine kurulu. Allah'ın sünnetullahı böyledir: aşamalı. Daha doğrusu değişim ile gelen aşama. Ya da aşamalarla birlikte gelen değişim.

Mesela anne karnına düşen bebek sürekli olarak yeni bir aşamaya geçer ve her yeni aşamada değişmek zorundadır. Eğer ki bebek dördüncü aya gelmesine rağmen birinci aydaki haliyle kalsa bu değişime karşı koyabilse ve koysa veya sağlıksal bir problem olarak bu şekilde gelişse bebek dönüşümünü tamamlayamaz ve sağlıklı bir insan olarak dünyaya gelemez. Ölebilir veya sakat bir bebek dünyaya gelebilir. Değişime karşı koymak söz konusu değildir.

Biz bu dünyada sürekli değişip dönüşmek için varız. Doğduğumuz andan itibaren bedenimiz, fikir ve duygularımız değişir. Geçen sene doğru dediğimize bugün yanlış deriz. Bu da olması gereken bir süreç. Eğer bir insan hiç değişmediğini iddia ediyorsa ve gerçekten değişmiyorsa çok sığ bir durumda kalabilir. Çünkü nasıl gün yeniden doğuyorsa, hiçbir güneş kendini tekrar etmiyorsa, biz nasıl aynı kalabiliriz? **Ancak değişirken değişimlerimizin iyi yönde olması lazım. Bizi bataklığa değil de daha yüksek mertebelere çıkarıyor olması lâzım. Yoksa dönüşüm daima olacak insan için ve aşamalar daima olacak. Mesele bunun ne yönde olduğu. Allah'ın hükümleri ise değişmez sabit ve sağlam esaslardan oluşur. Onlara gönülden bağlanır, tamamı üzerinde sebat etmek değişmemek için Allah'tan yardım dileriz. Yukarıdaki kastımız karakter gelişimimizle ilgili süreçlere atıftır. Vahiy ise tamamlanmış, Rasulullah (sav) ile öğretilmiş en kemâl hâle getirilmiştir. Oradaki hüküm ve biçimleri hayatımıza alıp, sınıksız tutunup değiştirmeden, gevşetmeden, eksiltmeden uygulamaya çalışmak mutluluk ve huzurun yegâne kaynağıdır.**

YaratılıŖta hepimiz en iyi, en güzel fitratta yaratıldık. **İslam fitratı zerine.** Yani her birimiz, dünyadaki en iyi kul olabileme potansiyeline sahibiz. Sen Ŗu dünyadaki en iyi, en üstün, en takvalı kul olabilecek potansiyele sahipsin. Sen, biricik olan sen. Ancak bunu hissedemiyoruz. Neden? Çünkü dünyaya geldiğimiz andan itibaren, farklı dıŖ etmenlerle, irademizle seçtiğimiz yollarla biz fitratımızı bozduk. Rabbimizden uzaklaŖtık. Müslüman bir ailede doğsak bile hikmetle hakikatle en duru haliyle Kur'an'ı bilemedik. Peygamberimizi (sav) bilemedik. Dünyevi unsurlarla kendimizi Ŗekillendirdik, fitratı bozduk. **Arabanın motoru bozukken arabayı doğru bir Ŗekilde alıŖtıramayız. Bizim fitratımız bozuldu. Artık namaz kılmak zor oldu, rt, Müslümanlık, dedikodu yapmamak zor oldu. Aynı motoru bozulan arabanın ilerlemesinin zor olması gibi.** İlerleyemez olduk.

YaratılıŖtaki fitrat kulluğa çok yatkındı. Allah'ın istediği her Ŗeyi yapmaya çok yatkındı. Ama biz onu suni isteklerle ve nefsimizle seçtiğimiz günahlarla hırpaladık. rttk. Bozuk fitratla doğru iŖleri yapmaya alıŖmak çok zor oluyor. Zorlanıyoruz. Bu yüzden sürekli dnŖmemiz lâzım. Neye? En baŖtaki yaratılıŖ fitratına doğru.

Böyle yapmakla kemâl noktasına, varlığımızın özüne, fitrata dönüyoruz. Aslında baŖlangı noktamıza dönmeye alıŖıyoruz. Allah'ın bizi yarattığı ilk hâlimize, ruhlar lemine dönmeye alıŖıyoruz. Allah diyor ya *Ben sizin Rabbiniz değil miyim?* Biz de diyoruz ki: '*Elestü bi Rabbikum.*' *Sen bizim Rabbimizsin,* deyip Ŗahitlik ediyoruz. oradaki halimize ulaŖmak istiyoruz. Velhasıl oraya ulaŖabilmemiz, bozulan fitratlarımızı dzeltebilmemiz için Rabbimiz bizi farklı imtihanlardan, aŖamalardan geçiriyor. **İhtiyacımız olan insanlarla karŖılaŖıyoruz.** Hani bizi çıldırtan, hayal kırıklığına uğratan, canımıza okuyan, uykularımızı kaçıran, iŖtahımızı kesen, bizi sarhoŖ eden insanlar oluyor ya onlar lâzım olduğu için oluyor. İyi hâller de zor hâller de, ikrmlar da arındırmalar da tedavimizin bir parçası. Kimisinden uzak durmayı öğrenmemiz gerekiyor. Kimisini de nefsimiz istemese de sevmeyi öğrenmemiz gerekiyor. Kimisi bir mücevher. Ahiretimizi inŖ etmede ve dünyamızı gzelleŖtirmede sunulmuŖ bir refik. Onları görünce sımsıkı tutmak, kıymetini bilmek gerekiyor. Allah, arabanın motorunu tamir ediyor. (Elbette O (c.c) benzetmelerden münezzehdir) Bunu doğrudan değil, bizim dahlimizle yapıyor. Her birimizin enerji sarf etmesi, kendisini keŖfetmesi, bu yolu yürümesi gerekiyor. Bozulan benim motorumken stm baŖım yağlanmasın demek, beyhude.

Peki bozuk olanı, hele hele çok uzun zamandır bu bozulmayı kanıksamıŖ olanı düzeltmek kolay mıdır? Tabi ki değildir. Hele ki bir ömür böyle geçtiyse, bulunduğumuz aile ve evre kötülük bağlamında bizi desteklediyse -kötülükten kastım dnyevileŖme, nefsin arzularına göre bir yaŖam sürmektir- tamir iŖi uzun ve sıkıcı sürebilir. Fakat elimizde bir araba varken *ben bunu tamir etmek istemiyorum* deyip yaya bir Ŗekilde Ŗehirler deđiŖtirmeye alıŖmak nasıl mantıksızsa bizim de *elimden gelen bu kadar, ben fitratımı tamir etmek istemiyorum, düzeltmek istemiyorum* demek bir o kadar anlamsız. Ŗyle bir soru oluŖabilir. Niye Allah bizim fitratımızın bozulmasına izin verdi?

Allah insanı iradesiyle yarattı. Bize seçme kabiliyeti verdi. Hepimizin içine vicdan ve melekeler koydu. O iç ses dediğimiz şey var ya, yanlış bir iş yaptığımızda bizi tırmalayan şey. **Dine dair hiçbir hakikat bilmesek de yanlış yaptığımızda içimizi kemiren o his, o duygu Allah'ın bize kurduğu bir alarm sistemidir.** Bütün insanlığa kurduğu bir alarm sistemidir. Sadece Müslümana değil, bütün insanlığa kurduğu alarm sistemidir. İnsanların doğruyu bulması için kurulmuştur. Çünkü Allah bulunmak, bilinmek istiyor, seçilmek istiyor. Kendisini dikte etmiyor. Bunu Fatiha Suresi'nde çok güzel bir şekilde gördük. Günahları seçtiğimiz için kendi kendimizi bozduk. Demek ki insan hep iyiye dönüşmeye çalışacak.

Dönüşüme karşı koyamayız. Zaten Allah-u Teala sürekli bu hakikati gösteriyor. Ağaçlar kuruyor, tekrar çiçek açıyor. Sular kuruyor, yeniden fişkırıyor. Çocuklar doğuyor ve ölüyor. İyi bildiklerimiz kötü oluyor, kötü bildiklerimiz iyi. Bir şey yapmam diyoruz, yapıyoruz. Sevmem diyoruz, seviyoruz. Gitmem diyoruz, gidiyoruz. Öldüm diyoruz, ölmüyoruz. Buraya kaç kere ölüp de geldik ama ölmedik sayın seyirciler. Yani ölüyoruz, ölüyoruz, ölmüyoruz. İsmet Özel diyor: "Ölüyoruz demek ki yaşanılacak." Gerçekten de öyle. Öldükçe Allah yaşayacağımızı gösteriyor bize. Velhasıl fitrata dönmek, dönüşmek bizim için. Bu çok insanî. Doğru dönüşümleri gerçekleştirebilmek adınaysa Kur'an'ı Kerim'e ve sünnete ihtiyacımız var.

İnsan sürekli değişir, dönüşür dedik, şimdi kompleks kısmına geliyoruz. **Doğrularımız ve yanlışlarımız sürekli olarak değişebilir. Bu çok normal. Ancak bu kadar sürüncemeli ve iniş çıkışlı bir yaşam, insan için çok sağlıksız ve sarsıcıdır. Etrafımızdakiler hızla değişiyor; mevsimler, yaşam, teknoloji, kendi iç dünyamız, kalbimiz sürekli hızlı bir şekilde değişiyor. Bu kadar değişimin içerisinde bize sabit dağlar, sağlam unsurlar lâzım. Değişmeyen bir kuvvete ihtiyacımız var. Diyorum ki, değişmeyen tek şey değişimin kendisi. Baki olansa yalnızca Allah. Değişmeyecek olan tek hakikat Allah'ın varlığı ve Allah'ın doğruları. Dolayısıyla Allah Kur'an'ı Kerim'de bir şeye doğru diyorsa o bütün zamanlar için doğru, yanlış diyorsa bütün zamanlar için yanlıştır. Zararlı diyorsa, uzak dur diyorsa, o bizim için bir ateş. Bunu yap diyorsa, o bizim için oluk oluk akan bir nur kaynağı, su kaynağı, besin kaynağıdır.** Demek ki değişmeyecek olan sabit dağlarımız, kuvvet kaynağımız Kur'an'ı Kerim. Sonra da Resûlullah'ın (Sav) hayatı. Değişken ruh halimiz için, dönüşen insanlar ve farklılaşan hayat standartlarımız için değişmeyen sabit bir doğru yola ve doğru yol göstericisine ihtiyacımız var. Bu da bizim için Kur'an ve sünnet. *Hayatımızın feneri, ışık kaynağı, pusulamız, haritamız Kur'an, yol bulabilme becerisini bize öğreten Rasulullah sallahu aleyhi ve sellem.*

Hikmet, hidayet aslında yol bulabilme becerisidir. İmtihanlar sürekli değişir. Dün üzüldüğümüz bugün basit gelebilir. Fakat yarın öyle bir şeyle karşılaşırız ki, elimiz kolumuz bağlanır. Daha önce pratiğini hiç yapmadığımız bir acı ile karşılaşabiliriz.

Bir annenin üst üste evlatlarını kaybetmesi her seferinde onun gönlünü dağlayacak bir acı. Tekrar eden bir acı olmasına rağmen her seferinde sıfırdan sarsacak bir konu. Acı tekrarladığında bize doğru şıkkın verilmesini isteriz. Olaylar sarpa sarar, bir imtihan başımıza gelir, bir tane daha gelir. Şaşırıp kalırız. Bir soru gelir. Dünya başımıza yıkılır, bir takım şeyler olur. Ve deriz ki: Şimdi ne yapmam lazım? Bana tam olarak doğru şıkkı ver Allah'ım. A,B,C,D diye şıklar var. Bana şu an cevabı söyle, diye Allah'a dua ederiz. Fakat **Allah harika bir öğretmendir. Bize şıkkı söylemez. Bize çözüm metotlarını öğretir.** Çünkü bütün soruların cevabı A,B,C,D ya da 2,3,4,5 değildir. Bazı soruların cevabı x kare çarpı c = 64'ün karekökü gibi bir formüldür. Uydurdum. Yani bazı soruların cevabı sayılar değildir, şıklar değildir, uzun formüllerdir. Bazı tarifler 5 dakikalık değildir. Gecedен kuru fasulyeyi ıslaman gerekir. Yoksa gündüz 5 saat de pişirsen aynı lezzeti elde edemezsin. Demek ki her zaman iki kere iki dört değil. Bazen -10 bile olabilir. Burası dünya. Dolayısıyla ısrarla doğru şıkkı bize vermesini istiyorken yani bedavacılık yapıyorken Allah bize çözüm yolunu gösterir. Der ki, *formülü öğren ki, bu formülü başka sorularda da uygula. Çünkü senin önüne hep farklı sorular gelecek. Yani soruyu çözme becerisi geliştirmen gerekiyor. Bu kitabı (Kur'an'ı Kerim'i) bir formül kitabı olarak okuman lazım. Siyeri, hadisleri böyle bir araştırmayla okuman lazım ki, çözüm yollarını bulasın.*

Bazen bir soruyu çözenin 5 farklı yolu vardır. Bir yemeği yapmanın farklı yolları vardır ve hepsinde de yemek çok lezzetli olabilir. Her insan aynı şekilde yapamayabilir çünkü yemeği. **Her insanın zihin yapısı farklı olduğu için aynı formülü uygulamak istemiyor olabilir. Ama bazı soruların da tek bir formülü vardır. Mesela namaz farz mı, farz. O zaman kılacağız. Bitti.**

Ama mesela karı koca ilişkisi, anne çocuk ilişkisi, iş hayatında patron işçi ilişkisi burada insan ilişkileri için içine girdiğinde bütün taşlar o kadar değişir ki. Bazen sorular geliyor. Onlara genel bir cevap veremiyorum, veremem. Resûlullah'ın (sav) verdiği fetvalara, cevaplara baktığımız zaman aynı durum için söylediği 4-5 farklı husus görüyoruz. Neden? Karşısındaki muhataba göre cevabı daha elverişli hale getiriyor.

Mesela Bedevi geliyor. Bedevi yani hiçbir şey bilmeyen biri. Okuma yazma bilmeyen, yemek, tuvalet adâbı bilmeyen, mescide bile tuvaletini yapabilecek olan, hiçbir görgü kuralını bilmeyen; bizim bugün muhatap olmayacağımız insanları Resûlullah'ın (sav) yetiştiriyor ve devlet adamı yapıyor, vali yapıyor. Adâbı muaşeret kazandırıyor Kur'an'la. Kur'an'ın en büyük mucizelerinden birisi de bu: O kadar serkeş ve serseri süren yaşamları beyefendi, hanımefendi formuna getirebilmiş olmasıdır. İnsan eğitmekten daha zoru var mı? Hele 30 yaşında, 40 yaşında bir insanı eğitmek. Velhasıl bedeviler geldiğinde ne yapacağım, İslam nasıldır, diye sorduğunda Resûlullah'ın (Sav) ona diyor ki: *'Allah'a inandım de, Resûlullah'a inandım de, namaz kıl, oruç tut inşallah cennettesin.'* Başka hiçbir şey yapmam diyor. *Tamam, git* diyor. Bunları gerçekten yaparsa, diğerlerini de yapacak diyor. Çünkü o an bedeviye gece namazından bahsetse, Kur'an'ı ne kadar çalışması gerektiğinden bahsetse ya da bir sürü şeyden aynı anda bahsetse belki de bedevi İslam'a girmeyi istemeyecek.

Ona göre bir doz ayarlayıp veriyor. İlaç daima faydalıdır. İnsanı iyileştirecek araçtır faydalı bir ilaçsa. Ancak bana 1 tüp serum lâzımken doktor 3 tüp serum takarsa ben ölebilirim. Ne oldu? İlaç faydalıydı ama dozu fazla oldu. Beni öldürdü. 1 tüp serumun tokken takılması lazımdı. Ama iki gündür bir şey yememişim, bana serum taktı. Yine zehirlendim, kötü oldum. **Demek ki, doğru bilginin doğru anda ve doğru dozda verilmesi gerekiyor.**

Bizim doğrularımız değişebilir, hakikatimiz değişebilir. Ancak değişmeyen yegâne unsur Allah'ın bâki olması, Allah'ın kitabındaki doğrular kesinlikle değişmez. Resûlullah'ın (sav) örneğindeki şeyler de asla değişmez. Onlara sımsıkı tutunmamız lâzım. Yani karanlıkta kaldık, o an ne yapacağımızı bilmiyoruz, çekiniyoruz. Hemen bakacağız. Resûlullah'ın (sav) bunu yapmaktan çekinir miydi? Çekinmezdi. O zaman şuan bunu yapmaktan çekinemem. İslam bu dünyadaki en şerefli varlık. Çünkü Allah'ın dini. Allah bu dünyayı, kainatı, galaksileri, insanı, her şeyi, cenneti, cehennemi, mahşeri, kıyameti, aklımızın aldığı ve almadığı bütün varlığı yaratan Allah. Her şeyin sahibi olan, mülkün sahibi olan Allah. Aklımızın, beynimizin, kalbimizin, **çekindiğimiz insanların da sahibi Allah.**

Diyelim ki, biz bir şirkette çalışıyoruz. Herhangi bir işçiyiz. Kafamıza göre bir dosya hazırlayıp, yasaklar koyup müdüre götürmek saçma olur. Nasıl gidip de müdüre sigara içmeyi yasakladım diyebilirim? Diyemem. Ancak o şirketin sahibi, şirketler zincirinin sahibi X bey geldi. Dedi ki, bu kağıdı imzaladım. Benden çıkan bir kağıt. Git bunu müdüre ver, diğer bütün insanlara ver. Sigarayı yasaklıyorum. Şimdi onu iletmekten çekinir miyim? Çekinmem. Neden? Şirket sahibinin imzası, mührü var. Ve bu bilgi, bu emredilen cümleler, kurallar benim kurallarım değil. Direkt şirket sahibinin kuralları. O an biz ileten kişiyiz. Bizde bir kuvvet ya da kudret yok. Biz ileticiyiz.

Gelelim Allah'ın kitabına. Allah bütün kuralların sahibi. Faizin, dedikodunun, zinanın, zinaya yaklaşmanın haram olması, bütün bunların, bu kuralların sahibi Rabbimiz. Orada her türlü ideolojiden, devlet fikrinden, insani bütün unsurlardan daha üstün bir merciden bahsediyorum. Bütün sistemlerin, her şeyin üstünde gelir Allah'ın kitabı. Çünkü insanları yaratan, sistemlere müdahale eden Allah'tır. Hiçbir sistem Allah'ın sisteminden, kurallarından daha üstün değildir, olamaz. mantıken olamaz. Allah'ın yarattığı insanlar, Allah'ın koyduğu kurallardan daha üstün mü kural koyacaklar? Bu düşünülebilir mi? Allah'ım sen yeterince güzel kural koyamamışsın ben bu kuralları düzenliyorum. Haşa. Böyle bir şey olabilir mi? Olamaz. Ama yaptığımız bu.

Demek istediğim, insanlara bir uyarıda bulunurken, her şeyin sahibi olan Allah'ın kurallarını hatırlatıyoruz. Kendi kurallarımızı değil, kendi arzularımızı değil. Ama neden eğik, bükük şekilde kalıyoruz muhataplarımız karşısında? Çünkü Allah'ın sahibimiz olduğunu hissetmiyoruz. Allah benim de sahibim, karşımdaki insanın da sahibi. Çoğu zaman da karşımdaki insanın sinirlenmesinin, kızmasının, duymak istememesinin sebebi biz değiliz. Sorun o kişinin Allah ile olan ilişkisi.

Eğer üslubumuzda bir kibir, aşağılama, terslik yoksa, gayet seviyeli bir şekilde, sevecen hâlimizle onu aşağılamadan, kırmadan bir uyarıda bulduysak, buna rağmen karşımızdaki insan sinirleniyorsa, kırılıyorsa bu onunla ilgili bir sorun. Aslında onun kızdığı, rahatsız olduğu, duymak istemediği, siz değilsiniz, Rabbi. O kişi o an Rabbini hatırlamak istemiyor. En acıklı olan da bu. Onun o an abartılı bulduğu kural sizin cümleleriniz değil, Allah'ın kuralını abartılı buluyor ve hatırlamak istemiyor. Veya insan dinini daha yoğun yaşamaya başladığında bazı insanlar bundan çok rahatsız olurlar. *Alay ederler, hoca mı oldun başımıza, senin şu hallerini de biliyoruz, dün böyleydin...* gibi bir takım provokasyonlar yaparlar karşısındaki insana. Yine bunun sebebi o kişinin şahsından ziyade Allah'ı hatırlamak istememeleridir. Normalde kendi yağlarında kavruluyorlardı ve Allah'ı hatırlamıyorlardı zaten. Ama sen çıktın ve örtündün, namaz kıydın, faizden el çektin. Kim emretti? Allah emretti. **Allah'ın emrettiğini yaptığında şunu hatırlattın: Bizim sahibimiz var.** Namaz kılmaya başladın ama o iş yerinde, o mahallede tek namaz kılan insan sensin. Hepiniz oturmuş çekirdek çitliyordunuz. Sen kalktın namaz kılmaya. Niye böyle bir şey yaptın? Hepimiz unutmuştuk Allah'ı. Dizi izliyorduk, film izliyorduk, gıybet yapıyorduk. Sen şimdi bize niye hatırlattın ki, bizim vicdanımız rahatsız olacak. Biz istemiyoruz vicdanımızın rahatsız olmasını. Dolayısıyla öfke gösterdikleri, rahatsız oldukları sizin varlığınız değil. Varlığınız üzerinden Allah'ı hatırlamak. Çünkü insan Allah'ı hatırladığında rahatça günah işleyemediği için, içindeki vicdan bundan rahatsız olacağı için onu bastırmak, örtmek ister. *Allah'ı hatırlatan unsurlardan da uzak durmak ister.* Maalesef. Eğer günaha ısrar etmek istiyorsa, İslam'a dair bir şey yaptığınızda muhatabınız çok sinirleniyorsa, büyük tepkiler veriyorsa, burada kendinizi aşağılık hissetmenize gerek yok.

Şuna üzülmeniz lazım. *Karşımdakinin Rabbiyle bağı bu hususta çok zayıf. Şuan öfkelenildiği, tepki koyduğu şey Allah ile olan bağı aslında. Ben değilim, biz değiliz.* Mevzuyu çok kişiselleştiriyoruz. Mesela anne babamız diyelim dini yaşamamıza çok büyük tepki gösteriyor. Bir uyarı yaptığımızda tepki gösteriyor. Tepkisi sana değil. **Allah'ı hatırlamaya tepkisi var.** Çünkü öyle bir yaşam sürmüyor ve hatırlamak istemiyor. Düzenini bozmak istemiyor. Rahatsız ediyoruz onun düzenini. İcini bulandırmak istemiyor. Daha doğrusu zaten **bulanık suda ama orayı duru zannediyor.** Oraya bir taş atılsın istemiyor. O zaman hakaret ile de terslik ile de karşılaşsak karşımızdaki bize kırıldığını da söylese -şuranın altını çiziyorum ama yüksek sesle konuşmayacağız, aşağılayıcı bir biçimde konuşmayacağız- doğru üsluba sahip olmamıza rağmen kişi rahatsız oluyorsa üstümüze alınacağımız bir durum yok.

Resûlullah'a (sav) bu kadar hakaret etmelerine rağmen, nasıl dimdik yine dini savunabiliyordu, uyarıyı yapabiliyordu? Allah u Teâlâ sürekli ayetlerde bildiriyor. Diyor ki, onların düşmanlığı sana değil. zaten Resûlullah'a (sav) ne diyorlar? Sen iyi bir adamdın, sen akıllı bir adamdın. Size de bunu söyleyecekler. Ya sen akıllı, uslu bir insandın. Sana ne oldu, bir hâller geldi, ne güzel biz yağımızda kavruluyorduk. Niye böyle saçmalıyorsun? Arkadaşlar siz saçmalamıyorsunuz. Siz doğru olan tarafa yönelmiş oluyorsunuz.

Diyelim ki evden gittik. Çocuğumuz da elmalardan, armutlardan kendine bir ev yapmış. Dışarıdan geldik. Ne yapacağız? Elmaları, armutları alıp yıkayacağız, evini bozacağız. Dolaba yerleştireceğiz. Şimdi çocuk diyecek ki: "Annem evimi bozdu." Anne, evini bozmadı. Anne nimeti olması gereken yere koydu. Hakikatte olması gereken şeyi yaptı. Yani düzeltti. İnsanların bozuk düzenlerini onlara hatırlatmak bozmak değil, zaten bozuk olanı düzeltmektir. Allah u Teâlâ'nın sistemini getirmek sistemi bozmak değil, düzensizliği yerine koymaktır aslında. Ama çocuk ağlar. Elmayı, portakalı bana ver. Ben ondan ev yapmışım diye ağlar. İşte karşımızdaki insan da sinirlenir. Üste çıkmaya çalışır. Sen benim düzenimi bozuyorsun diye.

Normalde iş arkadaşlarımıza bir şey söylemeye çekinecekken müdür *git şunu söyle* dediğinde çok rahat gidip söyleyebilecekken Allah ayetlerde *şunu söyle* dediğinde Allah'a güvenmediğimiz için mi söylemiyoruz? Allah'ın her şeyin sahibi olduğunu düşünmediğimiz için mi söylemiyoruz? Allah'ın sözlerinin değerli olduğunu düşünmediğimiz için mi söylemiyoruz? Neden? Bir sebebi olması lazım çünkü. Müdürün dediğini yapabiliyoruz, Allah'ın dediğini yapamıyoruz. Bu noktada komplekse kapılmış oluyoruz. Ya da karşındaki kişi kırılıyor, inciniyor, çok inciniyor. Ya üzülün bırak hakikat incitsin seni bir yalan avutacağına. Cehennemde daha çok üzülecek. Burada üzülün, bir kendine gelsin. Sert bir üslubumuz yoksa, aşağılamıyorsak, üstünlük taslamak adına kibirle enaniyetle bir uyarı yapmıyorsak, Allah rızası için bir uyarı yapıyorsak karşımızdaki bundan rahatsız olup üzüldüğünü söylüyorsa, üzülebilir, lütfen üzülün. Lütfen elmaları, armutları dolaba koysun. Onlardan ev yapmaya çalışmasın. Nimetin yeri orası değil çünkü. Ve biz kendimize şunu hatırlatalım Allah'ın bir iletisini hatırlatmakta zorlandığımızda şunu hatırlatalım. Eşim bir şey istese yaparım. Patronum, babam, annem benden bir şey istese yaparım. Allah istediğinde yapmıyorsam bunun nasıl bir sebebi olabilir? Yani o zaman eşim, patronum, annem, babam bunlar Allah'tan daha mı üstün benim için? O zaman benim Rabbim Allah değil de, bunlar mı? Çünkü Rab sınırları belirleyendi, bize emirleri verendi. Şimdi Rabbimiz Allah mı, yoksa diğerleri mi?

Bir diğer kompleks sebebiz kaybetme korkumuzdur. Karşımızdakiyle tatlı bir bağımız varsa, o bağ kopsun istemeyiz. Ancak en önemli amellerden birisi Allah için sevmek, Allah için buğz etmektir. Cennete gitme sebebidir Allah için sevmek. Birbirini Allah için seven kullar çok kıymetli Allah'ın nazarında. Yine herhangi birisini seviyorken Allah onu sevme dedi diye sevmeyi bırakmak. Allah bırak dedi diye bırakmak. Allah buğz et dedi diye dönebilmek çok büyük bir iş.

Sahabelerden bir çift var ve ikisi de Müslümanlar. Hanımı beyini rüyasında görüyor çok kötü bir rüya görüyor, karanlık hâllerde görüyor. Eşine söylüyor. Bak, bey ben seni çok kötü hâllerde gördüm. Dikkat et, kendine, amellerine dikkat et diyor. Önceden Hıristiyan olan birisiymiş zaten. Sonra içki içmeye dönüyor, harama geri dönüyor. Daha sonra İslam'ı terk ediyor ve kafir oluyor. Tekrar Hıristiyanlığa dönüyor. O Hıristiyanlığa döndüğünde nikah düşüyor. Müslüman bir hanım kafir bir adamla evlenemez. Nikah düşer.

Belki o kadın kocasını çok seviyordu.

Belki de o adam karısına hiç zulmetmeyen birisiydi evliliğin hiçbir alanında. Ama Allah dedi ki Müslüman kadına ‘‘Kafirler sizin eşiniz olamaz.’’ bitti. El oldu sana. Düşünebiliyor musunuz o hanımın düştüğü pozisyonu? Kocasını kafir oluyor. Onun cehennemlik olduğuna mı üzülün, birden bir boşanma gerçekleştiğine mi üzülün? Kocasını uyarmasına rağmen bir fayda sağlayamadığına mı üzülün? Neye üzülürse üzülün, yapması gereken şey, kalbinden o adamı çıkarması. Ne büyük şeyler değil mi? Kocasını kalbinden çıkarması lazım. Kocasını çünkü el oldu şimdi ona. Allah için sevmek, Allah için buğuz etmek.

Bizim kompleks sebeplerimizden biri karşımızdakini kaybetme korkusudur. ‘‘Aman Ali Rıza Bey ağzımızın tadı bozulmasın.’’ Nolar ağzımızın tadı bozulsun. Neyi kusacaksa kusalım. Yoksa o midemizdekiler zehirliyor bizi. Cehenneme gitmek mi daha iyi olacak? Ne diyor Muhammed Suresinde? ‘‘Melekler onların sırtlarına vura vura canlarını alırken hallerini bir görseydin.’’ Bu mu iyi olacak? Bu mu gerçek sevgi? Eğer bir insan Allah’ı seviyorsa, onu sevebiliriz. Eğer bir insan dinden çıkmışsa onu yakın bir muhabbetle sevmeyiz. Allah sınır getiriyor. Sizin dostlarınız, kardeşleriniz Müslümanlardır diyor. Allah getiriyor bu sınırı. Lamı, cimi, osu, busu yok. Ama o çok iyi birisi. Allah’tan daha mı çok biliyoruz? Allah yarattığı bütün insanlara cennette bir köşk yaratmamış mı? Allah hepimizi cennet için yaratmamış mı? Ayetlerde sürekli demiyor mu? Ben size zulüm etmem. Sizi cennete çağırıyorum. Şeytana uymayın. Diye Allah bize bunu defalarca söylemiyor mu? Bunu söylemesine rağmen o insan küfrü, bidatı, batılı seçiyorsa onunla yakın olamazsın. Bizim sahibimiz Allah. Allah için sevmek, Allah için buğuz etmek yükümlülüğümüz. **Eğer ki kaybetmeye korktuğumuz tek bağ olursa, vallahi biz bütün bağları koparabiliriz Allah için.**

Bakın Allah bağları koparın demiyor. Kardeşlik hukukunda anlattım. Birbirimizi affedeceğiz, kibir yapmayacağız, gelmeyene gideceğiz, vermeyene vereceğiz, üzerini örteceğiz. Yani kalbimizi bastıracağız. Allah diyor ki, bağlarınızı sıkı tutun, kardeşlik edin. Birbirinize kin gütmeyin, haset etmeyin, zan yapmayın. Ey Allah’ın kulları kardeş olun. Allah bunu murat ediyor zaten. Ama bir kul bidat yolunu seçiyorsa, şeytanın yolunu seçiyorsa ve biz onu bir türlü ikna edemiyorsak onu bir taraftan kalbimizde yüceltip sevmeye devam edemeyiz. Ve onu kaybetmemek uğruna, onun sevgisinden geçememek uğruna onun yanında hakikatleri konuşmaktan korkamayız. O kişinin yanında da hakikati konuşabiliriz. Onu kaybetmekten korktuğum için Allah’ın bir ayetini söylemekten çekiniyorsam, Allah’ı kaybetmekten korkmuyorum demektir. **Kaybetmekten korkacağımız en büyük bağ Allah ile olan bağımızdır. Her kim ki, Allah ile olan bağımıza zarar veriyorsa, gölge düşürüyorsa, annemiz de olsa, çocuğumuz da olsa, eşimiz de olsa ciğerimizden söküp atacağız.** Düşman olacağız, sorumluluklarımızı yerine getirmeyeceğiz, zalimlik edeceğiz demiyorum. Ama *hiçbir sevgi Allah’ın sevgisinden üstün olmayacak. Allah’ın bilinmesini istediği hiçbir hakikati gizlemeyeceğiz.*

Niye kompleks yapıyormuşuz?

1.Bu kuralları, kaideleri kimin koyduğunu unutuyoruz. Müdürün söylediğini iletmeye çekinmiyoruz. Ama Allah'ın söylediğini söylemeye çekiniyoruz.

2.Aramızdaki sevgi bağları sebebiyle ki o sevdiklerimizi de yaratan, bize bu kalbi veren Allah'tır. Aman tadımız kaçmasın diye korktuğumuz için kimseye bir şey söylemiyoruz.

3.Aşağılık kompleksimiz var. Bu da özgüvensizlikten ileri geliyor. Çok baskılanmış bir ailede büyümüş çocuklarda daha fazla olabilir. ya da her şeyi halledilen çocuklar kendi başına bir şey halletmekte çok zorlanırlar. Bir şekilde özgüvenin eksik olması yaşama karşı. Kendi başına bir şey beceremeyeceğini düşünmek, hep bir destek aramak. Tek başına belki bu zamana kadar fatura bile yatırmamış olmak, her şeyin sizin adınıza çözülmüş olması. Dolayısıyla nasıl çözeceğinizi bilmemek. Aşırı koruyuculuktan ileri gelen bir becerisizlik halinin gelişmesi. Önüne her bir şey geldiğinde nasıl yapabilirim değil de, ben bunu yapamam hissinin yükselmesi, kendi fikrini söyleyememe, korkma, çekinme, bütün bunları özgüvensizlik diye geniş bir başlığa alabiliriz.

Kendi doğrularımız, duruşumuz, fikirlerimiz değişebilir ve biz kendi hakikatlerimizi söylemekte çekinebiliriz. Özgüven sahibi olsak da çekinebiliriz. Özgüven sahibi olmasak daha çok çekinebiliriz. İş Allah'ın hakikatlerini söylemeye geldiğinde kendimizi aşmamız gerekiyor. burada artık ben yokum, sen yoksun, biz yokuz. Allah var. Burada Allah konuşuyor. Kur'an söylüyor. O zaman o eziklik hissi bize ket vurmaya çalışsa da kendimize şunu hatırlatmamız lazım. Benim burada susmak gibi bir lüksüm yok. Kendimle ilgili bir durumum olursa söylemekten çekinebilirim. Ancak Rabbimin bir sınırı ihlal ediliyorsa susmak gibi bir alan vermemiş Allah bana. Burada annemi, babamı, kardeşimi uyarmam gerekiyor. Bana kokmuş bir balığa bakar gibi baksalar da uyarmamız gerekiyor. Dememiz lazım kendimize. Üff yine mi sen konuşmaya başladın, deseler de uyarmam gerekiyor.

4.Aman kırmayayım diye kompleks yaparız. Bunun sevgi bağıyla yine alakası var. Fakat karşımızdakini yine çok aşırı sevmesek de insanı olarak hassas birisiysek, insanları kırmaktan hoşlanmayan birisiysek tatsızlık çıkmasını istemediğimiz için uyarılar yaparken daha tedirgin hissediyor olabiliriz. Bu bir bağlamda güzel bir şey. Bizi davette dengeli kılacaktır. Ancak Resûlullah (Sav) en güzel biçimde söylese de Ebu Cehil bundan aşırı rahatsız oluyordu. Veya kırılmak isteyen yine kırılıyordu. Orada sorun muhatabımızın Allah ile olan ilişkisinden kaynaklanıyor. O noktada kırıldığı siz değilsiniz. Rahatsız olduğu Allah'ın kuralları. Ve biz o noktada iletmekten beri duramayız. Çünkü biz birbirimize iyiliği emretmek ve kötülükten birbirimizi alıkoymak durumundayız.

Doğru şeyler yapmaya başladık ama karşımızdaki kardeşimiz yapmıyor. Eğer kibrimizden konuşuyorsak "Aa sefil, günahkar, bizi yaratan Allah'a sen neler yapıyorsun, Allah seni taş edecek..." bu kibirdir. Ya da bir kardeş örtünmeye çalışıyor bir şekilde ama eksikleri var.

Ona aşağılayıcı bir şekilde konuşmak kibirdir. Burada kendimizi Rab bellemememiz lazım. O yüzden güzel olmak çok önemli. Burada da davet metotlarımızı geliştirebilmek adına birkaç madde ile halledebileceğimiz bir durum değil. Siyer okuması yapmamız gerekiyor. Celaleddin Vatandaş'ın iki ciltlik bir siyeri var. Peygamberimizin (Sav) hayatını öğrenmemiz gerekiyor. O nasıl yapmış? Bunu öğrenmemiz gerekiyor. Fakat ben belli başlı birkaç şeyden bahsetmek istiyorum.

1.Genel olarak insanlara çok saygılı olmamız lâzım. Bunun için de temelde kendimize saygı duymamız lazım. Bir insan eğer kendisine saygı duyuyorsa, yalnızken de temizdir, özenlidir, aşağılık şeyler yapmaktan uzak duruyordur. Bu insanın kendisine saygısı var demektir. kendimize saygımız, bir duruşumuz olacak. Ve etrafımızdaki insanlara saygılı olacağız. Bu da hissedilecek hâlimizden.

2.Bir üslup sahibi olmamız lâzım. Bu üslup net olacak. Vakarlı olacak ama kibirli olmayacak. Karşımdakini aşağılamayacağım. Ama bir duruşum ve çizgim olduğunu ona hissettireceğim. Fakat bu duruşu ve çizgiyi ona hissettirmek için değil. zaten yaşıyor olduğum için göstermiş olacağım. Bak benim bir duruşum, çizgim var gibi değil de, zaten o duruş üzerinde yaşadığımız için dışarıdan bakıldığında da bu yansımış olacak. Yani ölçü olacak hayatımızda daima.

3.Müşfik bir insan olmamız lâzım. Güler yüzlü, sağduyulu, yardımsever. İnsanlar bizden yardım istemeye çekinmemeli. Sevecen olmalıyız. Yani ‘’Dine döndü, etrafında alev topu saçıyor!’’ gibi bir durum olmamalı. Hatta şöyle bir duruşumuz olmalı. Bu din benim bütün sorunlarımı hallediyor. Üzerimizden huzur, muhabbet ve sakinlik akmalı. Güzellik akmalı. Hayatımda hiçbir sorun yok gibi değil. *Evet sorunlar olabilir ancak ben Rabbimle her şeyi halledebiliyorum. Evet üzülebilirim. Ama olsun. Rabbim bana yürümeyi öğretiyor. Ben yürümeye devam edebiliyorum. Evet düşmüş olabilirim. Bu yaralarla da memnunum. Halimden memnunum. Ağlasam da, düşsem de memnunum. Çünkü Rabbimden memnunum bu din beni hafifletiyor. Bütün sorunlarımı hallediyor.*

O kadar hâlimize yayılmalı ki bu durum. Karşıımızdaki merak etmeli. Sen nasıl bir şeye inanıyorsun? Ben de Müslümanım ama hiç böyle hissetmiyorum. Mesela sıkıldığımızda kalkıp 2 rekat namaz kılmak. Sevindiğimizde kalkıp 2 rekat namaz kılmak ev halkına yapılabilecek en büyük tebliğ hâllerinden biridir. Her gün bir Kur'an virdimizin olması, sürekli bir Kur'an okumak. Dinlemek. Mesela çok sevinçli bir haber aldığımızda, *hemen gidip Kur'an okumam lâzım, 2 rekat namaz kılmak lâzım, Rabbimle bunu konuşmalıyım* gibi bir tavrımız olsa karşıımızdakine hiç tesir etmeyeceğini düşünmüyorum. Hiçbir şey olmasa, şaşırır ve merak eder. Deli mi bu, der. Garip gelir. Ondan farklı çünkü yapmaya çalıştığımız şey. *Ne yapıyor da burada benimle yarım saat daha konuşmak yerine gidip 2 rekat namaz kılmak istiyor?* Buluşma vakitlerimizi namaz saatleri üzerinden belirlemek. *İkindiyi okunduğu gibi kılmak istiyorum. O yüzden şu saatte ancak buluşabilirim.* Davranışlarımızla olmalı davet. Karşıımızdakine vaaz vererek değil. Siz kötüsünüz, ben iyiyim, demekle değil. *Sizi çok seviyorum, size çok kıymet veriyorum ve birlikte cennete gidebilelim, birlikte iyi işler yapabilelim istiyorum.*

Davetin en güzel yolu, birincil olarak bütün incelikleriyle yaşamaya çalışmaktır. Eğer gerçekten yaşıyorsak mutlaka gözükecek. Çünkü hakikat gizlenemez. Resûlullah (Sav) ve arkadaşları gizlemeye çalışmalarına rağmen yine de insanlar duymuştu. Çünkü bir değişim oluyor insanlarda. Bizde de bir değişiklik olması lazım. O yüzden aslında **esas sorunumuz davet edememek değil. Yaşayamamak. İslam'ı doğru düzgün yaşayamadığımız için kendisine vakıf olamadığımız dine davet etmeye çalışırken kabalaşıyoruz.** Allah, asla kabalıktan hoşlanmaz. Saygılı olacağız, ölçülü olacağız, davranışlarımızla insanları davet edeceğiz. Bu dinin sahibinin kim olduğunu unutmayacağız. Sinirlenmeyeceğiz. İslam'a dönmek bizi daha öfkeli yapıyorsa bir yerlerde ciddi sorun var demektir. İslâm öfkelenmez, sakinleştirir. İslam kendi nefsimiz için kızmamayı öğretir. Deriz ki *dünya zaten geçiyor. Asr Suresi'nde öğrendik. Yapmam gereken 4 tane madde var. Böyle bir gündemim var. Ömrüm çok az. Vakti nasıl doldursam zararda geçiyor. Meşguliyetim var. Birilerine kırılmaya vaktim yok ki. O öyle mi yapmış, bu böyle mi yapmış önemli değil. Hesap anında bana ne lazım?* Buraya odaklanabilirsek, yan mı yattı, çamura mı battı, hiç önemli olmayacak.

Anlaşmazlıkların, yanlış anlaşılmanın, küçük şeylerden çıkan büyük tartışmaların sebebi enaniyet ve kibir. Başka hiçbir şey değil. **Her şeyi kendimize bağlamamız, her şeyi kendimiz yüzünden zannetmemiz, kalkan her kaşın bizimle ilgili olduğunu düşünmemiz bu ne boş bir hâl.** Nasıl her şey seninle ilgili olabilir yahu? Bir insanın bütün gündemi biz olabilir miyiz? Mümkün mü bu? Değil. Ama her şeyin bizimle ilgili olduğunu düşünüyoruz. **Her an bizi bütün hallerimizle değerlendirip düşünen tek varlık Allah u Teâlâ. Onun dışında insanların zihninde ve kalbinde o kadar büyük yer kaplamıyoruz. Kendimizi bu kadar önemsememiz lazım. Bizi en çok önemseyen Allah u Teâlâ. Ama maalesef biz Allah'ı yeterince önemsemiyoruz.** Herkes kendini düşünür önce. Ölürlen de herkes kendi başına ölecek. O yüzden lütfen kendi kalbinize ve ruhunuza sahip çıkın. Bırakın onu mu konuşmuş, bunu mu yapmış... Davet ahlakında kibre bir kere bulaştın mı, kırılmalara bir kere daldın mı, zaten bir daha oradan davet yapmak mümkün değil. Ortaya çıkıp *İslam'a davet ediyorum* diye bağırmanın bir anlamı yok. En büyük davet yaşamaktır. Öfkeli olmamak, sakin kalmak.

4.Çok güzel olmalıyız. Yemek yerken, konuşurken, yürürken, birisi bir sorunuyla geldiğinde, hastanedeyken; her işimizi hallederken biz çok güzel olmalıyız. Pazardan elma seçiyorken de güzel olacağız. Hastanede sıra beklerken, çıldırmışken de güzel olacağız. Bir tartışma anında muhatabımızı idare ediyorken de güzel olacağız. Namaz kılarırken de, acelemiz varken de güzel olacağız. Öyle güzel olacağız ki, insanlar merak edecek. **Bunca çirkinliğin içinde sen nasıl güzel olabiliyorsun? O zaman biz diyeceğiz ki, çünkü güzelin kaynağına iman ediyorum.** İman etmemi istediği gibi etmeye çalışıyorum. Kur'an bana bunu öğretti. Resûlullah (Sav) bana bunu öğretti.

Yapıyor muyuz peki biz bunu? Hayır. Biz şunu yapıyoruz. *'Topuz haram. İndir başındakini. Bileklerin gözükiyor lanet olsun. Zinaya yaklaşmak haramdır, cehennemde yanacaksın sevgilinle.'* Buradan başlanmaz.

Evet, zinaya yaklaşmak haramdır. Evet, sevgilisiyle gezmemesi gerekiyor. Evet, başında deve hörgücü gibi topuz olanın Resûlullah (Sav) cennetin kokusunu bile duyamayacağını söylüyor. Sahih hadis. Fakat karşımdaki topuzu olan kardeşimle, sevgilisi olan kardeşimle ben daha bir kahve içmemişken, nasılsın dememişken, kapısını bir kere çalmamışken “Vayy sana da lanet olsun! İslam’ı ne hale getirdiniz!” Yani Resûlullah (Sav) Ebu Cehil ile böyle konuşmamış.

Önce kardeşime kardeşliğimi hissettirmem lâzım. Sonra doğruları, doğru ibadeti, hâli, duruşu, kıyafeti göstermem lâzım. Yaşayıp göstermem lazım. Sonra konuşurken yer yer aktarma yapmam lâzım. **Doğru bilgiyi doğru anda, doğru üslupla, doğru miktarda vereceğiz.**

1.Önce Kur’an’ı çok iyi bilmemiz lazım. Hangi ayet hangi sebeple inmiş, hadislerde ne anlatmış, o hadisin sebebi neymiş, önce çok iyi bileceğiz. Kur’an ve hadis bilgimizi kuvvetlendireceğiz.

2.Doğru bilgiyi doğru anda vereceğiz. Karşımdakinin çok tuvaleti gelmiş. Çok karnı aç. O an onun derdi ihtiyacını gidermek. Tuvalete gitmek istiyor. Ben diyorum ki, biliyor musun bir ayet öğrendim. Ya bir dur. İhtiyacını gidersin karşıdaki. Ya da çok kötü bir gün geçirmiş. Patronuyla kavga etmiş ya da migreni tutmuş. Sen ısrarla bir şeyler anlatmaya çalışıyorsun. O da dinlemek istemiyor bu sefer diyorsun ki “Vay yazık! Dinden, İslâm’dan haberi yok. Senin dinden hiç haberin yok.” İnsana öyle birden söylenmez ki. Bir müsaade etmemiz lazım.

Beni çok etkiliyor. Resûlullah (Sav) ders halkasında konuşmaya başlayacağı zaman önce hep sorarmış. Bir ihtiyacı olan var mı, gidersin diye. Ve bütün insanlar ihtiyacını giderdikten sonra başlarmış. Çok etkileyici gelmişti bana etrafındaki insanları bu kadar gözetmesi. Ağlayan bir bebek olduğunda namazı kısa kesmesi, sohbeti kısa kesmesi. Çok güzel hamleler bunlar.

Bakacağız karşımdakinin durumu o an dinlemeye müsait mi? Doğru yerde miyiz? Kollamamız lâzım bunu.

3.Doğru miktarda vermemiz lâzım. Karşımdaki belki dün içki masasından kalkmış. Ona ben gelip de birçok hüküm ayetini aynı anda verirsem direkt cehennemlik olduğumu düşünecek. Hükümleri saklamaktan ve yumuşatmaktan bahsetmiyorum. Ama onunla önce Rabbi tanıştırebilirim. Allah’ın rahman oluşunu, onu çok sevdiğini, içkiyle, uyuşturucuyla, bir erkekle ya da bir kızla rahatlaması gerekmediğini, aslında rahatlayacak bir unsurun burada olduğunu anlatarak başlayabilirim belki. Anlar ya da anlamaz. Ama direkt “Sen fâsıksın!” demek davet olmuyor. *Lümeze* oluyor. Yüze karşı iğneleyici konuşmak oluyor.

Kendimizi çok güzel yetiştirmemiz lâzım. Artık Kur'an'ı Kerim'in, hadislerin yanında bir sürü güzel kitaplar mı okuruz, bilmiyorum.

Olabildiğince çocuklarla ya da yaşlılarla iletişim kurmak. Çünkü iki taraf da sabır ister. Fakat kalbinizi bu anlamda bir açarsanız, Allah'ın çok genişleteceğine inanıyorum. Tabi belki de fitrattan fitrata çok değişiyordur bilmiyorum ama çocuklar gerçekten genişlik isteyen varlıklar. Çok hareketli olmaları sebebiyle aşırı hızlıdırlar. Yorulmazlar, durmaksızın aynı anda konuşurlar. Sürekli lafınızı bölerler. Çocukları bir sabır eğitme mekanizması olarak benimserseniz sakinleşmek adına, üslubunuzu güzelleştirmek adına büyük bir alandır bizim için.

Yaşlılar yavaştır. Siz gençken, hızlıyken bir şeyleri hemen halledebiliyorken yaşlıyla yürümek zordur. Bizim bir adımımızda onun beş tane adım atması gerekiyordur. Çok yavaş yürür. Mesela bir yaşlıyla yürüyüş yapmak çok güzel bir egzersiz. *Biz de böyle yürüyeceğiz, biz de böyle olacağız,* diye düşünmeye, *yavaşlamaya* ihtiyacımız var.

Çocukken hıza ve durmaksızın akan o akışa tahammül göstermeyi öğrenir çocuğu yakalamaya çalışırken, yaşlıda yavaşlığa alışkanlık kazanırız veya yavaşlama dengesi bize gelir bir şekilde. O yüzden yaşlıları ziyaretin de çok ehemmiyetli, kıymetli olduğunu düşünüyorum.

Üslubumuz güzelleşmeli. Resûlullah (Sav) buyuruyor: "Size nasıl davranılmasını istiyorsanız siz de karşınızdakine öyle davranın." Aslında temel ölçü budur. İnsanların ayıplarını yüze söylemekte hiçbir hayır yok. Tatlı imalar olabilir. laf sokmak demiyorum. Hatırlatıcı bir kitap olabilir. Ama önce sevmemiz lâzım kardeşimizi. Gerçekten sevmemiz, muhabbet beslememiz lâzım. Eksikimiz muhabbetsizlik. Allah'ın muhabbeti kes dediği yerde ise muhabbete ısrarla devam etmemiz. **Kalbimizin fiillerini Rabbimizin sınırları belirlemek zorunda. Rabbim güzeldir, güzeli sever. Biz de güzel olalım. Geldiğimiz yeri unutmayalım.**

Dinle ilgili bir takım aydınlanmalar yaşadığınızda, bilmelisiniz ki etrafınızdakiler sizinle aynı anda uyanmadı. Uyuyorlar. Ve uyuyanlar uyandırılmaktan hoşlanmazlar, sinirlenirler. Demek ki, biz bir şeyi gördük diye bütün dünya aynı anda bunu görmek zorunda değil. Görmesi gerekiyor ama henüz görmedi. Nasıl ki biz uyuyorken bizi dürttüklerinded sinir oluyorduk, şimdi de uyuyanlar öyle sinir olurlar. O zaman sabırla hakkı tavsiye edeceğiz. Vasiya vasiyet anımızdaymışız gibi hakkı tavsiye edeceğiz. Öyle incelikle, öyle sakin, öyle sabırla. Ancak Allah'a bir hakaret, bir hadsizlik, bir küfür varsa, bir bidat varsa dimdik olacağız o zaman. Vakarlı olacağız. Çekinilmesi gereken yerde de çekinecek karşınızdaki insan. Yanımızdaki rahatça bir hayasızlık yapamayacak. Bu Allah tarafından bize kazandırılacak inşallah zamanla.

Diyelim bir akrabamız ısrarla gıybet yapıyor. Uyardığımızda da "Bir sen mi cennetliksin, hoca kesildin başımıza!!" deyip tartışma çıkarıyor ortamda. Bu konuda sesli uyarı yapmayı deneriz önce: "Bak, Allah bunu haram kıldı, gıybet etmememiz gerekiyor." diye birkaç kere uyarı yaparız.

Uyarı yapmamıza rağmen karşımızdaki bu davranışını sürdürmekte ısrar ediyorsa, gıybet olduğu an kalkıp yer değiştirmemiz gerekir.

Ama evi terk edemeyebiliriz. Akrabalık ilişkilerinde güç. Mutfağa gidebiliriz. Mutfaktaysanız tuvalete gidin. Oyalayın kendinizi orada bulundurmayın. O durumdan rahatsız olduğunuz hissedilsin. Bir süre sonra buluşmalara çağrılmayabilirsiniz. Ama bu arada da o konuşmalar dışında böyle ithamlarda ve sertliklerde bulunanlara başka bir zamanda bir hediye alıp götürün. Onu sevdiğinizi görsün. Yani onu önemsedığınızı, sevdiğinizi, muhabbetinizi görsün ona karşı. Gıybet olan bir ortamda yine orayı terk edin. O konuşmayı devam ettirmeyin. Sonra başka bir zamanda, daha sakin, bire bir olduğunuz bir zamanda deyin ki, *ben seni çok seviyorum. Seninle birlikte cennete gidebilmek istiyorum. Seninle birlikte cennete gitmek istediğim için günaha girdiğimde üzülüyorum. Birlikte günaha girmek istemiyorum. Birlikte cennete gitmek istiyorum. Derdim bu. Ama yine de seni bu konuda incitiyorsam özür dilerim. Benim kuralım olsaydı söylemezdim. Ama Kur'an'da gördüğüm için söyledim, Allah istemiyor, deyip bırakalım. Bunu da üst üste söylemeyelim. Biraz zaman sonra yine. Belki hiçbir şekilde bir fayda etmez susarız nihayetinde. Bulduğumuz ortamı terk ederiz.*

Önemli olan; yumuşak olacağız, aynı zamanda net olacağız. Vakarlı bir duruş. Bunlar pratikle gelişecek hâller Allah'ın izniyle. Siyer bu noktada çok önemli. Peygamberimiz'in (Sav) hayatını öğrenip bilmeliyiz. Güzel davranışları ancak oradan öğrenebiliriz. Çünkü Kur'an'ı yaşayan kendisi. Akrabaları kabul etmiyor onu. Ve onlarla bir arada kalması gereken birçok zaman var. Bu bilgiler bizim için boşuna değil.

Hz. Musa (r.a) Firavun'un sarayındayken de putlara tapmıyor. Firavun'a karşı bir uyarıda bulunduğu, karşısında çok zalim bir kral var ve kendisi güçsüz pozisyonda. Birçok örnek var bizim için.

Hz. Yusuf bulunduğu sarayda yine bir köleyken, hizmetçiye onların putlarına tapmıyor. Aslında çok güçsüz bir pozisyonda. Ama bulunduğu yeri, kulluğunu daima korumaya çalışıyor. Hep bize örneklikleri var. Kafamızdan bir yol haritası çizemeyiz. Peygamberleri tanımamız lâzım.

Anne babamıza nasıl yaklaşmalıyız?

En zoru anne babadır. Anne baba için Hz. İbrahim ile babası arasında geçen diyalogu çalışmanızı isterim. Hz. İbrahim'in babasına olan üslubunu Kur'an'dan çalışmak güzel bir başlangıç olacaktır.

Allahümme Salli ala Seyyidina Muhammed.